Il-liġi ta' liema pajjiż tapplika?

Franza

1 L-għejun tar-regoli fis-seħħ

1.1 Regoli nazzjonali

Id-dritt internazzjonali privat ma ġiex ikkodifikat u mhuwiex is-suġġett ta’ leġiżlazzjoni speċifika. Ħafna mill-prinċipji u r-regoli dwar il-konflitt ta’ liġijiet ġew derivati mill-ġurisprudenza, bl-eċċezzjoni ta’ ftit minnhom li jinstabu f’diversi Kodiċijiet, u b’mod predominanti l-Kodiċi Ċivili (*Code civil*), skont is-suġġett ikkonċernat.

Il-kontenut tad-diversi Kodiċijiet jista’ jiġi kkonsultat online:

https://www.legifrance.gouv.fr

1.2 Konvenzjonijiet internazzjonali multilaterali

Franza hija marbuta b’24 konvenzjoni adottati taħt il-patroċinju tal-Konferenza tal-Aja dwar id-Dritt Internazzjonali Privat. Il-lista tal-konvenzjonijiet ikkonċernati tinstab fuq is-sit web tal-Konferenza.

https://www.hcch.net/fr/states/hcch-members/details1/?sid=39

Franza hija wkoll parti minn konvenzjonijiet multilaterali oħra, b’mod partikolari dawk li fihom regoli sostantivi, bħall-Konvenzjoni ta’ Vjenna tal-1980 dwar kuntratti għall-bejgħ internazzjonali ta’ oġġetti.

Il-konvenzjonijiet kollha li Franza hija parti fihom huma msemmijin fil-bażi ta’ *data* tat-trattati u l-ftehimiet ospitati mill-Ministeru tal-Ewropa u l-Affarijiet Barranin: https://basedoc.diplomatie.gouv.fr/exl-php/cadcgp.php

1.3 Konvenzjonijiet bilaterali prinċipali

Franza kkonkludiet ammont kbir ta’ konvenzjonijiet bilaterali, li wħud minnhom fihom regoli dwar il-konflitt ta’ liġijiet. Dawn il-konvenzjonijiet jistgħu jinstabu wkoll fil-bażi ta’ *data* msemmija hawn fuq.

2 L-implimentazzjoni tar-regoli dwar il-kunflitt ta’ liġijiet

2.1 L-obbligu tal-imħallef li japplika b’inizjattiva tiegħu stess ir-regoli dwar il-kunflitt ta’ liġijiet

L-istat proċedurali tar-regoli dwar il-konflitt ta’ liġijiet huwa differenti skont jekk il-liġi inkwistjoni hijiex disponibbli jew le għall-partijiet, irrispettivament mis-sors tar-regola dwar il-konflitt ta’ liġijiet kkonċernata (liġi nazzjonali, regolament Ewropew, konvenzjoni internazzjonali).

Meta l-każ jirreferi għal suġġett li fih il-liġijiet huma kompletament disponibbli għall-partijiet, essenzjalment fir-rigward ta’ assi (kuntratti, responsabbiltà ċivili, drittijiet *in rem*, eċċ.), l-imħallef ma jkunx obbligat li japplika r-regoli dwar il-konflitt ta’ liġijiet *ex officio* jekk l-ebda waħda mill-partijiet ma tiddependi fuq l-applikazzjoni ta’ liġi barranija. Hija jkollha biss din l-għażla, sakemm il-partijiet ma jaslux għal ftehim proċedurali favur il-liġi Franċiża. Konsegwentement, huma l-partijiet li għandhom jitolbu l-applikazzjoni tar-regoli dwar il-konflitt ta’ liġijiet.

Min-naħa l-oħra, meta l-każ jirreferi għal suġġett li fih il-liġijiet ma jkunux disponibbli liberament għall-partijiet, essenzjalment meta ma jkunx hemm assi kkonċernati (stat personali), l-imħallef ikun obbligat japplika r-regoli dwar il-konflitt ta’ liġijiet *ex officio*.

2.2 Rinviju dwar l-għażla ta’ liġijiet

Il-prinċipju ta’ rinviju ilu li ġie aċċettat fil-ġurisprudenza, kemm jekk huwiex kwistjoni ta’ rinviju tal-ewwel grad (rinviju lura għal-liġi Franċiża li tapplika konsegwentement) jew rinviju tat-tieni grad (rinviju lura għal-liġi ta’ Stat ieħor li jaċċetta ġuriżdizzjoni).

Sakemm dan ma jkunx prekluż minn regolament Ewropew jew konvenzjoni internazzjonali applikabbli, ir-rinviju għalhekk ġie implimentat regolarment fil-ġurisprudenza fi kwistjonijiet ta’ stat personali, validità formali ta’ atti legali u, speċjalment, żwieġ u testmenti. Fir-rigward tas-suċċessjonijiet, il-ġurisprudenza issa għandha tendenza li tillimita l-applikazzjoni ta’ rinviju biss għal każijiet fejn tippermetti li unità ta’ suċċessjoni tiġi żgurata permezz tal-applikazzjoni ta’ liġi waħda għall-proprjetà mobbli u immobbli.

Min-naħa l-oħra, il-ġurisprudenza dejjem ipprekludiet l-applikazzjoni ta’ rinviju fi kwistjonijiet fejn il-partijiet ikollhom il-libertà tal-għażla tal-liġi applikabbli bħal, pereżempju, f’reġimi ta’ proprjetà matrimonjali u kuntratti.

2.3 Bidla f'element ta' konnessjoni

Il-bidla tal-fattur ta’ konnessjoni tirreferi għall-konflitt ta’ liġijiet fiż-żmien minħabba l-ispostament tal-fattur ta’ konnessjoni fl-ispazju. Il-problema hija, għalhekk, li tkun taf taħt liema kundizzjonijiet tista’ tapplika l-liġi l-ġdida minflok il-liġi li toħroġ mis-sitwazzjoni ta’ qabel.

Huwa possibbli li r-regoli dwar il-konflitt ta’ liġijiet infushom jiddeterminaw huma stess il-kundizzjonijiet tal-applikazzjoni fiż-żmien tal-fattur ta’ konnessjoni li jipprovdu. Pereżempju, ir-regola dwar il-konflitt ta’ liġijiet stabbilita mill-Artikolu 311-14 tal-Kodiċi Ċivili dwar l-istabbiliment tar-relazzjoni bejn il-ġenituri u t-tfal tagħhom stess tiddetermina l-kundizzjonijiet għall-applikazzjoni fiż-żmien tal-fattur ta’ konnessjoni tagħha, peress li tipprovdi li l-liġi personali tal-omm għandha tiġi evalwata fil-jum tat-twelid tat-tarbija.

Ħlief għal dan l-eżempju, is-soluzzjonijiet huma pprovduti permezz tal-ġurisprudenza, li għandha tendenza li tiddependi fuq il-prinċipji tal-liġi tranżitorja Franċiża: l-ewwel nett, l-applikazzjoni immedjata tal-liġi l-ġdida għall-konsegwenzi futuri ta’ sitwazzjonijiet diġà kostitwiti u, it-tieni nett, in-nonretroattività tal-liġi l-ġdida sabiex tiġi evalwata l-kostituzzjoni jew it-terminazzjoni ta’ relazzjoni legali.

Pereżempju, fir-rigward taż-żwieġ, il-liġi l-ġdida tapplika immedjatament għall-konsegwenzi taż-żwieġ u x-xoljiment tiegħu. Min-naħa l-oħra, il-kundizzjonijiet li jikkonċernaw il-formazzjoni taż-żwieġ ikomplu jkunu rregolati mil-liġi applikabbli fil-jum li fih ġie konkluż.

Drittijiet *in rem* fil-proprjetà mobbli huma immedjatament irregolati mil-liġi tal-lokalità l-ġdida tal-proprjetà kkonċernata. Din is-soluzzjoni testendi wkoll għall-interessi ta’ garanzija konsenswali kollha kostitwiti barra l-pajjiż. Konsegwentement, dawn l-interessi ta’ garanzija ser jiġu mċaħħda minn kull effett fi Franza mat-trasferiment sussegwenti tal-proprjetà hemmhekk, peress li ma jikkorrispondux għall-mudelli taħt il-liġi Franċiża. Pereżempju, ma kienx possibbli li tiġi invokata fi Franza klawżola ta’ riserva kostitwita fil-Ġermanja favur kreditur Ġermaniż għal assi li jinsabu fil-Ġermanja, iżda sussegwentement trasferiti lejn Franza, għar-raġuni li dawn kienu jikkostitwixxu *commissoria lex*, li dak iż-żmien kienet ipprojbita mil-liġi Franċiża.

2.4 Eċċezzjonijiet għall-applikazzjoni normali tar-regoli dwar il-kunflitt ta’ liġijiet

- Applikazzjoni immedjata ta’ dispożizzjoni obbligatorja ewlenija Franċiża jew barranija

Id-dispożizzjonijiet sostantivi tal-liġi Franċiża jew tal-liġi barranija jistgħu jiġu applikati minnufih mill-Qorti Franċiża, mingħajr l-applikazzjoni ta' regoli dwar il-konflitt ta' liġijiet, meta dawn id-dispożizzjonijiet jistgħu jitqiesu li jikkostitwixxu regoli obbligatorji. Il-liġi Franċiża ma tipprovdi ebda definizzjoni tal-kunċett ta' regola obbligatorja prevalenti. Il-qorti għalhekk tispeċifika dawn id-dispożizzjonijiet fuq bażi ta' każ b'każ.

- Eċċezzjoni ta' politika pubblika internazzjonali

Id-dispożizzjonijiet sostantivi tal-liġi barranija normalment applikabbli skont ir-regoli dwar il-konflitt ta' liġijiet jistgħu jiġu esklużi, kompletament jew parzjalment, bl-eċċezzjoni tal-politika pubblika internazzjonali favur dawk tal-liġi Franċiża. Fin-nuqqas ta' definizzjoni preċiża, mill-ġurisprudenza jirriżulta li l-eċċezzjoni tal-politika pubblika internazzjonali tkopri l-ewwel nett il-prinċipji essenzjali jew fundamentali tal-liġi Franċiża, bħad-dinjità, il-libertà tal-bniedem (inkluża l-libertà matrimonjali) u l-integrità fiżika tal-persuni. Din tkopri wkoll kunċett aktar varjabbli fil-ħin u l-ispazju, jiġifieri l-politiki leġiżlattivi obbligatorji Franċiżi, li l-kontorni tagħhom jiddependu mill-valutazzjoni konkreta tal-qorti.

- Eċċezzjoni ta' evażjoni tal-liġi

Il-liġi barranija tista' wkoll tiġi eskluża meta l-applikazzjoni tagħha tirriżulta mill-evażjoni tal-liġi, jiġifieri minħabba azzjonijiet intenzjonati bl-effett li jagħtuha ġuriżdizzjoni b'mod artifiċjali, minflok il-liġi li normalment kienet tkun applikata. Dawn l-azzjonijiet jistgħu jikkonsistu, pereżempju, f'manipulazzjoni deliberata tal-fattur ta' konnessjoni bħala l-kategorija legali ta' konnessjoni.

- Impossibbiltà li jiġi determinat il-kontenut tal-liġi barranija applikabbli

Barra minn hekk, il-liġi Franċiża tapplika wkoll f'każ li jirriżulta impossibbli li jiġi ddeterminat il-kontenut tal-liġi barranija normalment applikabbli.

2.5 Prova ta' liġi barranija

Wara ftit eżitazzjoni, il-ġurisprudenza issa hija stabbilita sew: hija l-Qorti Franċiża li għandha tirrikonoxxi li l-liġi barranija hija applikabbli, kemm jekk fuq *ex officio* jew fuq talba ta' waħda mill-partijiet li tinvokaha, biex tirriċerka l-kontenut tagħha, bl-għajnuna tal-partijiet u personalment, jekk xieraq. Din is-soluzzjoni hija applikabbli b'mod ġenerali, kemm jekk il-liġi hija liberament disponibbli għall-partijiet kif ukoll jekk le.

3 Ir-regoli dwar il-kunflitt ta' liġijiet

3.1 Obbligi kuntrattwali u atti legali

Suġġett għal konvenzjonijiet multilaterali jew bilaterali applikabbli għall-kuntratt ikkonċernat, ir-regoli ta' qabel dwar il-konflitt ta' liġijiet stabbiliti fuq is-suġġett mill-ġurisprudenza huma implimentati biss fejn il-kuntratt ma jkunx kopert mill-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 593/2008 "Ruma I" jew dak tal-Konvenzjoni ta' Ruma tal-1980 dwar il-liġi applikabbli għall-obbligi kuntrattwali, li ġiet sostitwita minn dan ir-Regolament.

Ir-regola Franċiża dwar il-konflitt ta' liġijiet stabbilita żmien ilu mill-ġurisprudenza hija dik tal-liġi tal-awtonomija. Il-kuntratt għalhekk huwa rregolat mil-liġi magħżula mill-partijiet u, jekk ma ssir ebda għażla bħal din, mil-liġi tal-Istat li, oġġettivament, fid-dawl taċ-ċirkostanzi tal-każ, ikun marbuta l-aktar mill-qrib miegħu.

Il-forma tal-atti legali hija rregolata mil-liġi tal-pajjiż fejn ġew konklużi, sakemm, meta jkun possibbli li jagħmlu dan, il-partijiet ma jkunux qablu espressament li jissoġġettaw il-forma ta' dan l-att għal-liġi li huma nnominaw bħala applikabbli għall-mertu.

3.2 Obbligi mhux kuntrattwali

Għall-avvenimenti operattivi li jseħħu qabel id-dħul fis-seħħ tar-Regolament Ruma II, il-liġi applikabbli hija l-liġi tal-post fejn seħħ l-avveniment dannuż, mifhum bħala l-post tal-avveniment li wassal għad-dannu jew il-post fejn sar id-dannu.

3.3 L-istat personali, l-aspetti tiegħu marbuta mal-istat ċivili (isem, domiċilju, kapaċità)

Skont it-tielet paragrafu tal-Artikolu 3 tal-Kodiċi Ċivili, l-istat u l-kapaċità tal-persuni fiżiċi huma rregolati mil-liġi tal-Istat tan-nazzjonalità tagħhom (liġi personali jew liġi nazzjonali).

Madankollu, l-ambitu tal-liġi personali jitnaqqas prinċipalment għal kwistjonijiet relatati mal-kapaċità ta' persuni fiżiċi li jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom (nuqqas ta' kapaċità li jikkonkludu atti legali).

Fil-prinċipju, is-sentenzi kostitwenti jew sentenzi relatati mal-istat u l-kapaċità tal-persuni jipproduċu l-konsegwenzi tagħhom fi Franza indipendentement minn kull dikjarazzjoni ta' *exequatur*, ħlief f'każijiet fejn għandhom jagħtu lok għal atti materjali ta' nfurzar relatati ma' proprjetà jew koerċizzjoni marbuta ma' persuni.

Id-domiċilju ma jaqax fl-ambitu tal-liġi personali, sa fejn ma jaqax taħt xi kategorija speċifika ta' fattur ta' konnessjoni.Għalhekk dan jaqa' taħt il-liġi applikabbli għal kull waħda mill-istituzzjonijiet li jiġi kkunsidrat fiha

Bl-istess mod, jekk l-isem ma jkunx irregolat minn xi regola speċifika dwar konflitt ta' liġijiet, il-ġenituri li jixtiequ jiddikjaraw jew jibdlu l-kunjom tat-tifel/tifla tagħhom jistgħu jinvokaw il-liġi personali applikabbli għal dan il-għan.

Finalment, il-proċeduri applikabbli għall-bidla fl-ewwel isem huma rregolati mil-liġi personali tal-persuna kkonċernata, skont it-tielet paragrafu tal-Artikolu 3 tal-Kodiċi Ċivili, kif interpretat mill-ġurisprudenza.

3.4 Li tiġi stabbilita r-relazzjoni bejn il-ġenituri u t-tfal, inkluża l-adozzjoni

3.4.1 Li tiġi stabbilita r-relazzjoni bejn il-ġenituri u t-tfal

Skont l-Artikolu 311-14 tal-Kodiċi Ċivili, it-twaqqif tar-relazzjoni bejn il-ġenituri u t-tfal tagħhom huwa rregolat mil-liġi personali tal-omm fil-jum tat-twelid tat-tarbija jew mil-liġi personali tat-tifel/tifla jekk l-omm ma tkunx magħrufa.

Madankollu, l-Artikolu 311-15 tal-Kodiċi Ċivili jipprovdi li, jekk it-tifel/tifla u l-missier u l-omm tat-tifel/tifla jew kwalunkwe wieħed minnhom ikollhom ir-residenza komuni jew separata tagħhom fi Franza, il-pussess tal-istat għandu l-konsegwenzi kollha li joħorġu minnu skont il-liġi Franċiża, anke meta l-elementi l-oħra tar-relazzjoni bejn il-ġenituri u t-tfal setgħu jiddependu fuq liġi barranija.

Fl-aħħar nett, skont l-Artikolu 311-17 tal-Kodiċi Ċivili, ir-rikonoxximent volontarju tal-paternità jew maternità huwa validu jekk ikun sar skont il-liġi personali tal-missier jew l-omm jew il-liġi personali tat-tifel/tifla.

Skont il-ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti ta' Kassazzjoni (*Cour de cassation*), l-Artikolu 311-17 japplika kemm għal azzjoni ta' nullità kif ukoll għal azzjoni li tikkontesta r-rikonoxximent ta' paternità jew maternità, li għandu jkun possibbli kemm fir-rigward tal-liġi tal-parti li tagħmel ir-rikonoxximent kif ukoll fir-rigward tal-liġi tat-tifel/tifla.

3.4.2 L-adozzjoni

Skont l-Artikolu 370-3 tal-Kodiċi Ċivili, il-kundizzjonijiet tal-adozzjoni huma rregolati mil-liġi nazzjonali tal-ġenitur adottiv jew, fil-każ ta' adozzjoni miż-żewġ konjuġi, mil-liġi li tirregola l-effetti tal-unjoni tagħhom. Madankollu, adozzjoni ma tistax tiġi ddikjarata meta tkun ipprojbita mil-liġijiet nazzjonali taż-żewġ konjuġi.

L-adozzjoni ta' barrani minuri ma tistax tiġi ddikjarata meta l-liġi personali tal-minuri tipprojbixxi tali istituzzjoni, sakemm il-minuri ma jkunx twieled u normalment ikun residenti fi Franza.

Tkun xi tkun il-liġi applikabbli, l-adozzjoni teħtieġ il-kunsens tar-rappreżentant legali tat-tfal. Il-kunsens għandu jkun liberu, miksub mingħajr ebda kumpens, wara t-twelid tat-tarbija u infurmat rigward il-konsegwenzi ta' adozzjoni, speċjalment meta jingħata għall-iskop ta' adozzjoni sħiħa, rigward in-natura sħiħa u irrevokabbli tat-terminazzjoni tar-relazzjoni preeżistenti bejn il-ġenituri u t-tfal.

Skont l-Artikolu 370-4 tal-Kodiċi Ċivili, l-effetti ta' adozzjoni ddikjarata fi Franza huma dawk tal-liġi Franċiża.

L-Artikolu 370-5 jistipula li adozzjoni ddikjarata legalment f'pajjiż barrani tipproduċi fi Franza l-effetti ta' adozzjoni sħiħa jekk tittermina kompletament u irrevokabbilment ir-relazzjoni preeżistenti bejn il-ġenituri u t-tfal. Jekk dan ma jsirx, tipproduċi l-effetti ta' adozzjoni sempliċi. Din tista' tinbidel f'adozzjoni sħiħa meta l-kunsensi meħtieġa ngħataw espressament u b'għarfien sħiħ tal-fatti.

3.5 Iż-żwieġ, koppji mhux miżżewġin/li jikkoabitaw, sħubijiet, divorzju, separazzjoni ġudizzjarja, obbligi ta' manteniment

3.5.1 Żwieġ

Ir-regoli dwar il-konflitt ta' liġijiet huma pprovduti fl-Artikoli 202-1 u 202-2 tal-Kodiċi Ċivili (kodifikazzjoni u adattament tal-ġurisprudenza).

Skont l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 202-1, il-kwalitajiet u l-kundizzjonijiet meħtieġa sabiex ikun jista' jsir kuntratt ta' żwieġ huma rregolati, għal kull konjuġi, mil-liġi personali ta' kull konjuġi. Madankollu, skont liema liġi personali hija applikabbli, iż-żwieġ jeħtieġ il-kunsens taż-żewġ konjuġi, skont il-kundizzjonijiet previsti mil-liġi Franċiża fl-Artikoli 120 u 180 tal-Kodiċi Ċivili.

Barra minn hekk, it-tieni paragrafu jipprovdi li żewġ persuni tal-istess sess jistgħu jidħlu f'kuntratt ta' żwieġ meta, għal mill-inqas wieħed minnhom, il-liġi personali tiegħu jew tagħha, jew il-liġi tal-Istat tad-domiċilju jew residenza tiegħu jew tagħha, tippermetti dan. Il-Qorti tal-Kassazzjoni kellha l-opportunità tikkonferma, f'sentenza tat-28 ta' Jannar 2015, li dan it-tieni paragrafu tal-Artikolu 202-1 tal-Kodiċi Ċivili għandu jiġi interpretat bħala li jirriżerva l-applikazzjoni, sussidjarjament, tal-liġi Franċiża skont l-eċċezzjoni internazzjonali tal-politika pubblika. Għalhekk il-liġi barranija normalment applikabbli bħala l-liġi personali ta' wieħed mill-konjuġi, meta tipprojbixxi ż-żwieġ bejn persuni tal-istess sess, għandha tkun parzjalment eskluża billi tmur kontra l-politika leġiżlattiva speċifika Franċiża (ara hawn fuq fir-rigward tal-eċċezzjoni internazzjonali tal-politika pubblika).

Madankollu, l-applikazzjoni ta' dawn id-dispożizzjonijiet irriżultat li hija kwistjoni delikata f'każijiet fejn Franza hija marbuta ma' Stat barrani permezz ta' konvenzjoni bilaterali (fil-każ tal-Alġerija, il-Kambodja, il-Kosovo, Laos, il-Maċedonja, il-Marokk, Montenegro, il-Polonja, is-Serbja, is-Slovenja u t-Tuneżija), li d-dispożizzjonijiet tiegħu li jirregolaw iż-żwieġ, jirreferu biss għal-liġi personali tal-konjuġi sabiex jiġu vvalutati l-kundizzjonijiet sostantivi meħtieġa sabiex isir kuntratt ta' żwieġ, li tipprojbixxi żwieġ bejn persuni tal-istess sess. Madankollu, is-sitwazzjoni ġuridika ta' dawn il-persuni ġiet iċċarata permezz tas-sentenza tal-Qorti ta' Kassazzjoni tat-28 ta' Jannar 2015 (appell Nru 13-50.059) li eskludiet il-liġi tal-Marokk indikata bħala applikabbli mill-Konvenzjoni Franko-Marokkina bl-applikazzjoni tal-Artikolu 4 ta' dik il-Konvenzjoni, li tispeċifika li l-liġi ta' wieħed miż-żewġ Stati nominati mill-Konvenzjoni tista' tiġi eskluża mill-qrati tal-Istat l-ieħor jekk tkun manifestament inkompatibbli mal-politika pubblika, li huwa l-każ meta, għal mill-inqas wieħed mill-konjuġi, il-liġi personali jew il-liġi tal-Istat li fit-territorju tiegħu jinsab id-domiċilju jew ir-residenza tiegħu, tippermetti żwieġ bejn persuni tal-istess sess.

Skont l-Artikolu 202-1 tal-Kodiċi Ċivili, il-forma taż-żwieġ hija rregolata mil-liġi tal-Istat li jiġi ċċelebrat fih.

Fl-aħħar nett, fir-rigward tal-effetti purament personali taż-żwieġ, il-liġi normalment applikabbli, skont il-ġurisprudenza, hija dik tan-nazzjonalità komuni tal-konjuġi, u fin-nuqqas ta' residenza abitwali komuni tal-konjuġi jew fin-nuqqas ta' nazzjonalità komuni, tal-liġi tal-forum ta' Franza. Il-konsegwenzi fuq il-proprjetà huma rregolati mil-liġi applikabbli għar-reġim tal-proprjetà matrimonjali jew għas-suċċessjoni.

3.5.2 oppji mhux miżżewġin/li jikkoabitaw u sħubijiet

M'hemmx regoli speċifiċi dwar il-konflitt ta' liġijiet għall-unjoni tal-liġi komuni jew il-koabitazzjoni sa fejn, skont il-liġi Franċiża, ir-relazzjonijiet bejn il-koppji mhux miżżewġin li jgħixu flimkien ma jaqgħux taħt kategorija legali speċjali, iżda taħt sitwazzjoni *de facto*. Għaldaqstant, dawn huma rregolati b'liġi kuntrattwali ordinarja. Konsegwentement, il-liġi applikabbli, skont il-każ u n-natura legali tar-relazzjoni bejn il-koppja mhux miżżewġa li jgħixu flimkien, tkun dik applikabbli għar-responsabbiltà mhux kuntrattwali, proprjetà jew suċċessjoni.

Min-naħa l-oħra, sħubiji reġistrati huma s-suġġett ta' regola speċifika dwar konflitt ta' liġijiet prevista fl-Artikolu 515-5-1 tal-Kodiċi Ċivili, li jiddikjara li l-kundizzjonijiet għall-formazzjoni u l-effetti ta' sħubija rreġistrata u l-kawżi u l-effetti tax-xoljiment tagħha huma suġġetti għad-dispożizzjonijiet sostantivi tal-Istat tal-awtorità li tkun irreġistrat is-sħubija.

Ir-Regolament (UE) 2016/1104 tal-24 ta' Ġunju 2016 applikabbli għall-konsegwenzi patrimonjali ta' sħubijiet reġistrati jistabbilixxi r-regola dwar il-konflitt ta' liġijiet l-ewwel nett tal-liġi magħżula mill-imsieħba (minn fost il-liġi tan-nazzjonalità tagħhom, il-liġi tar-residenza abitwali tagħhom u l-liġi tal-Istat li rreġistra s-sħubija) u, fin-nuqqas ta' tali għażla, il-liġi tal-Istat li fih inħolqot is-sħubija rreġistrata. Dan ir-Regolament se jidħol fis-seħħ mid-29 ta' Jannar 2019.

3.5.3 Id-divorzju u s-separazzjoni ġudizzjarja

Ir-regoli dwar il-konflitt ta' liġijiet huma dawk ipprovduti fir-Regolament (UE) Nru 1259/2010 "Ruma III" li jimplimenta kooperazzjoni msaħħa fil-qasam tal-liġi applikabbli għad-divorzju u għas-separazzjoni legali.

Għal proċeduri mibdija qabel il-21 ta' Ġunju 2012, id-data tad-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament, ir-regola dwar il-konflitt ta' liġijiet kienet dik prevista fl-Artikolu 309 tal-Kodiċi Ċivili, skont liema d-divorzju kien irregolat mil-liġi Franċiża jekk iż-żewġ konjuġi kellhom nazzjonalità Franċiża fil-ġurnata li fiha nbdew il-proċeduri, jew jekk il-konjuġi kellhom ir-residenza konġunta jew separata tagħhom fi Franza, jew jekk ebda liġi barranija ma talbet ġuriżdizzjoni filwaqt li l-qrati Franċiżi kellhom ġuriżdizzjoni fuq id-divorzju.

Responsabbiltà tal-ġenituri

Ir-regoli dwar il-konflitt ta' liġijiet huma stipulati fl-Artikoli 15 *et seq.* tal-Konvenzjoni tal-Aja tad-19 ta' Ottubru 1996 fuq il-ġuriżdizzjoni, il-liġi applikabbli, rikonoxximent, infurzar u kooperazzjoni dwar ir-responsabbiltà tal-ġenituri u miżuri għall-protezzjoni tat-tfal.

Barra kwalunkwe proċedura, u kwalunkwe intervent ta' awtorità ġudizzjarja jew amministrattiva, l-attribuzzjoni jew l-estinzjoni tar-responsabbiltà tal-ġenituri bl-operat tal-liġi u l-eżerċizzju tar-responsabbiltà tal-ġenituri huma rregolati mil-liġi tal-Istat tar-residenza abitwali tat-tfal.

Meta tiġi vestita awtorità Franċiża, tapplika l-liġi Franċiża fil-prinċipju. Madankollu, din tista' tapplika b'mod eċċezzjonali jew tqis il-liġi ta' Stat ieħor li s-sitwazzjoni jkollha konnessjoni sostanzjali miegħu.

3.5.4 L-obbligi ta' manteniment

Skont l-Artikolu 15 tar-Regolament (KE) Nru 4/2009 dwar il-ġuriżdizzjoni, il-liġi applikabbli għall-obbligi ta' manteniment hija ddeterminata skont il-Protokoll tal-Aja tat-23 ta' Novembru 2007 *dwar l-irkupru internazzjonali ta' appoġġ tat-tfal u forom oħra ta' manteniment familjari*. Il-prinċipju huwa dak tal-applikazzjoni tal-liġi tal-Istat tar-residenza abitwali tal-kreditur tal-manteniment, iżda l-partijiet jistgħu jagħżlu, bi ftehim reċiproku, li, għal proċedimenti li diġà qegħdin fis-seħħ, jinnominaw il-liġi tal-forum jew waħda mil-liġijiet li ġejjin:

a) il-liġi ta' kwalunkwe Stat li xi waħda mill-partijiet tkun ċittadina tiegħu meta ssir in-nomina;

b) il-liġi tal-Istat tar-residenza abitwali ta' kwalunkwe parti fiż-żmien tan-nomina;

c) il-liġi magħżula mill-partijiet kif applikabbli, jew il-liġi fil-fatt applikata, għar-reġim tal-proprjetà tagħhom;

d) il-liġi magħżula mill-partijiet kif applikabbli, jew il-liġi fil-fatt applikata, għad-divorzju jew is-separazzjoni legali tagħhom.

3.6 Reġimi matrimonjali dwar il-proprjetà

Ir-regoli dwar il-konflitt tal-liġijiet tal-Konvenzjoni tal-Aja tal-14 ta' Marzu 1978 dwar il-liġi applikabbli għar-reġimi tal-proprjetà matrimonjali japplikaw għal konjugi miżżewġin mill-1 ta' Settembru 1992, flimkien mad-dispożizzjonijiet speċjali ta' adattament li jinsabu fl-Artikoli 1397-2 sa 1397-5 tal-Kodiċi Ċivili.

Peress li l-Konvenzjoni ma tipprovdix għalih, il-qasam tal-liġi applikabbli jibqa' jiġi ddeterminat fid-dawl tal-prinċipji stabbiliti mill-ġurisprudenza Franċiża dwar is-suġġett. Għalhekk, il-liġi applikabbli taħt il-Konvenzjoni għandha tirregola l-kompożizzjoni tal-proprjetà tal-konjuġi, id-drittijiet, l-obbligi u s-setgħat bejniethom matul iż-żwieġ u x-xoljiment tar-reġim u l-likwidazzjoni tiegħu wara ż-żwieġ.

Ir-regoli Franċiżi dwar il-konflitt tal-liġijiet japplikaw għall-konjuġi li żżewġu qabel l-1 ta’ Settembru 1992. Dawn jipprovdu li r-reġim tal-proprjetà matrimonjali, kemm jekk ikunx ġie konkluż kuntratt formali jew le, huwa rregolat mil-liġi magħżula mill-konjuġi fiż-żmien taċ-ċelebrazzjoni taż-żwieġ, espliċitament jew impliċitament, iżda b’mod ċert.

Il-konjuġi li jiżżewġu jew li jinnominaw il-liġi applikabbli għar-reġim tal-proprjetà matrimonjali tagħhom wara d-29 ta’ Jannar 2019 jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tar-

Regolament tal-Kunsill (UE) 2016/1103 tal-24 ta’ Ġunju 2016 li jimplimenta kooperazzjoni msaħħa fil-qasam tal-ġurisdizzjoni, il-liġi applikabbli u r-rikonoxximent u l-eżekuzzjoni ta’ deċiżjonijiet f’materji ta’ reġimi ta’ proprjetà matrimonjali

.

Fin-nuqqas ta’ għażla espliċita jew impliċita, huwa meħtieġ tiġi skoperta x’kienet ir-rieda tal-partijiet, fuq il-bażi ta’ preżunzjoni sempliċi bħal, pereżempju, il-liġi tal-Istat tal-ewwel domiċilju komuni tagħhom.

3.7 Testmenti u s-suċċessjoni

Id-dispożizzjonijiet tar-Regolament (UE) Nru 650/2012 tal-4 ta’ Lulju 2012 japplikaw għas-suċċessjonijiet miftuħa mis-17 ta’ Awwissu 2015. L-Artikolu 21 tar-Regolament jinnomina l-liġi tal-Istat li kellu r-residenza abitwali tiegħu fih id-deċedut fil-mument tal-mewt bħala l-liġi applikabbli għas-suċċessjoni fl-intier tagħha.

Is-suċċessjonijiet miftuħa qabel is-17 ta’ Awwissu 2015 jibqgħu regolati mir-regoli Franċiżi dwar il-konflitt tal-liġijiet. Dawn ir-regoli jistabbilixxu sistema doppja, li taqsam tas-suċċessjoni internazzjonali tal-istess persuna bejn proprjetà mobbli u proprjetà immobbli waħda jew aktar, skont il-bżonn.

Is-suċċessjoni għal proprjetà mobbli, li tkopri kemm assi tanġibbli kif ukoll assi intanġibbli, hija rregolata mil-liġi tal-aħħar domiċilju tad-deċedut.

Is-suċċessjoni għal proprjetà immobbli hija rregolata mil-liġi tal-Istat li fih tinstab il-proprjetà, għalkemm il-qrati Franċiżi jistgħu japplikaw il-liġi Franċiża għaliha permezz tal-implimentazzjoni ta’ rinviju meta dan jippermetti li l-unità ta’ suċċessjoni tiġi żgurata permezz tal-applikazzjoni ta’ liġi waħda għall-propjetà mobbli u immobbli (ara hawn fuq).

Il-liġi applikabbli għas-suċċessjonijiet *ab intestato*, iddeterminata skont ir-regoli dwar il-konflitti ta’ liġijiet imsemmija hawn fuq, tirregola wkoll il-kundizzjonijiet u l-effetti sostantivi ta’ suċċessjonijiet taħt testment jew kuntrattwali. Madankollu, il-kundizzjonijiet dwar il-forma tat-testmenti huma rregolati mill-Konvenzjoni tal-Aja tal-5 ta’ Ottubru 1961, li d-dispożizzjonijiet tagħha ilhom japplikaw mid-19 ta’ Novembru 1967.

Barra minn hekk, Franza hija parti mill-Konvenzjoni ta’ Washington tas-26 ta’ Settembru 1973, li ilha fis-seħħ mill-1 ta’ Diċembru 1994, skont liema kwalunkwe testment abbozzat skont il-forom li tipprovdi għandu jkun rikonoxxut bħala validu fil-forma tiegħu fl-Istati kontraenti kollha.

3.8 Proprjetà reali

Skont it-tieni paragrafu tal-Artikolu 3 tal-Kodiċi Ċivili, il-proprjetà u d-drittijiet kollha *in rem* relatati magħha huma rregolati mil-liġi tal-Istat li jinsabu fih.

3.9 Insolvenza

Barra l-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolamenti (KE) Nru 1346/2000 u (UE) 2015/848, il-ġurisprudenza dejjem ippermettiet il-possibbiltà li jinfetħu proċeduri kollettivi kontra debitur fi Franza jekk id-debitur ikollu l-uffiċċju rreġistrat jew wieħed mill-istabbilimenti tiegħu hemmhekk. L-istess japplika fir-rigward tal-kredituri Franċiżi, fuq il-bażi tal-“privileġġ ġuriżdizzjonali” skont l-Artikolu 14 tal-Kodiċi Ċivili.

Il-liġi applikabbli għal proċedimenti mibdija fi Franza hija neċessarjament il-liġi Franċiża, li għandha tirregola l-kundizzjonijiet sabiex jinbdew il-proċeduri, jitmexxew il-proċeduri u l-effetti tagħhom, speċjalment l-eżegwibilità tal-kollateral. Il-kredituri kollha, inklużi dawk residenti barra minn Franza, jistgħu jippreżentaw it-talbiet tagħhom. Il-proċeduri Franċiżi miftuħin b’dan il-mod huma mfassla, bħala prinċipju, sabiex ikopru l-proprjetà kollha tad-debitur, inkluż dik li tinsab barra mill-pajjiż, bil-kundizzjoni, naturalment, li s-sentenzi Franċiżi huma rikonoxxuti barra mill-pajjiż.

Fl-aħħar nett, il-proċeduri kollettivi miftuħin barra mill-pajjiż se jkollhom effett fi Franza, sakemm ma jkunux diġà nfetħu proċeduri hemm u suġġett għall-*exequatur* tad-deċiżjonijiet meħuda barra mill-pajjiż.

L-aħħar aġġornament: 18/12/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta’ din il-paġna tinżamm mill-punt ta’ kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhirx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.